

Posudek na diplomovou práci

autor, obor:

Anna Holičová

název práce:

Mezinárodní pracovní migrace do Irska, Německa a České republiky

Téma, jemuž je diplomová práce věnována, je bezpochyby aktuální, společensky a společenskovedně **mimořádně potřebné** a z hlediska stavu (nejen) českého sociologického poznání zatím jen slabě zpracovávané. Již tato autorčina volba, ale i úvodní debaty o problematice (ústící do zadání práce) skýtal naděje na vznik odborně prospěšného textu. Chci však už tomto místě zdůraznit, že tyto **naděje** – rozhodně mé naděje v roli vedoucího práce, ale mám podezření, že i vstupní naděje autorčiny – byly výsledky i celkovým přístupem Anny Holičové **výrazně překonány**. Po mém soudu je posuzovaná diplomová práce **zralým**, věcně uceleným a přitom badatelsky dále inspirujícím dílem, svědčícím jak o **samostatnosti** a **systematičnosti** práce, koncepční zřetelnosti či korektnosti vyjadřování, tak o myšlenkové pružnosti a vnímavosti - a tedy **schopnosti kvalitního dialogu** i pro budoucnost. Jsem toho názoru, že jde o dílo, které není pouhým standardně „laděným“ uvedením do tématu, nýbrž studií, která analyticky i v syntéze **posouvá úroveň poznání** problematiky a svou formou je přitom **sdělná**.

Zaujetí tématem bylo u autorky zjevné od počátku a projevilo se mimo jiné i důsledným vytvářením a využíváním studijních možností, včetně možností zahraničních. Výsledkem bylo i **rozšíření srovnávacího záběru** práce: k původně koncipovanému pohledu na pracovní imigraci do Irska a České republiky přibyla ještě pozornost Německu; nikoli pro příležitost samu, ale nepochybně především z potřeby vnitřní logiky poznávacího postupu.

Při plnění povinnosti napsat posudek se v tomto případě cítím mimořádně „znevýhodněn“ tím, že fakticky už nemám, co bych práci (a autorce) chtěl beze studu vytknout. S úrovní a četností spolupráce – a samozřejmě především s účelem, který plnila – jsem byl velice spokojen. Neodpustím si říci, že už každá z etap zrání práce, natož její celkový výsledek, mi přinesly nezvykle vysokou míru potěšení. **Práce zrála jako systém: s přibývajícimi částmi a kapitolami či zřeteli pohledu na předmět byly precizovány části (a zřetele) ostatní.** A v jisté míře se spolu s tím také pozměňoval **výkladový koncept** práce: např. četné „empirické pasáže“, zamýšlené původně jako prvky samostatného celku (kapitoly), byly buď více „svázané“ se věcně souvisejícími teoretickými částmi a kapitolami, anebo funkčně ustaveny jako celek v přílohách. To vše, jak dobře vím, také pod tlakem odpovědnosti za únosný rozsah textu (v přepočtu 200 normostran).

Je tedy skoro nadbytečné konstatovat, že diplomová práce je **velmi dobře strukturována** a neméně dobře – **uměřeně** – charakterizuje jak své cíle a

výsledky, tak své možnosti a meze ve složitých kontextech tématiky: co v úvodních částech slibuje, to také v průběhu textu plní. *První dvě kapitoly* jsou vhodnými uvedením do historického a sociálně-politického kontextu pracovní migrace, a do relevantního teoretického rámce tématiky. Co je však důležité, je to, že jasně tvoří předpoklady pro další práci; to je zřetelné průběžně až do samotného závěru práce. *Třetí kapitola* (o občanství, identitě a nacionalismu) z logiky věci zrála postupně (i formálně vzato: do podoby hutného, logicky postaveného textu s pěkným zakončením) a má významné místo v celku práce – významné pro porozumění celku problematiky. *Čtvrtá až šestá kapitola* (věnující se tématu ve vztahu k Irsku, Německu a ČR) jsou kapitoly cenné nejen pro svou „empirickou dimenzi“, ale také tím, že se v nich komparační záměry propojují prizmatem typologické odlišnosti migračních procesů či akceptace imigrantů. Také zde práce nejenže dospívá k řadě podstatných zjištění, ale i inspiruje, otevírá nové otázky k řešení a probouzí přání vracet se též ke „starým“ otázkám – teď však již s určitým konkrétnějším zaměřením pozornosti. Neudiví, že *Závěr* je neméně dobře zvládnutý: také v tom, ukazuje hlubší „důvodnost“ zvolených přístupů (zřetelů) v předchozích kapitolách – a pro čtenáře i „zpětně“ odhaluje hlubší roviny logiky migračních procesů (viz případ lokálně specifických destinací /96/ či vývoje „generové“ stránky vzorců jednání /97/, apod.). A je jen v logice celého postupu práce, že znovu odkazuje až k „věčně živým“ otázkám národních identit a možnostem jejich dalšího vývoje, včetně naznačení rizik.

Po **formální** stránce je práce neméně **výborně zvládnuta**: je napsána poutavě, jazykově čistě [v hotovém díle jsem se nezmohl na víc než na několikrát odhalení „viz.“, tedy s tečkou ☺], vhodně a bohatě vybavena grafy a tabulkami, a ovšem také **funkčními přílohami**; vše se vzorně upravě. O celkové úrovni diplomové práce pak naprosto svědčí **seznam použité zahraniční a domácí literatury**: tvrdím, že je **obdivuhodný**.

Konstatuji tedy, že jde o **samostatnou práci s vynikajícím výsledkem, která obohacuje sociologické poznání problematiky** a z hlediska autorského je i velkým **příslibem** pro budoucnost. Rozhodně ji doporučuji **uznat jako rigorózní práci** (pokud autorka projeví zájem). Bylo by pěkné, kdyby mohla být publikována, a určitě také, kdyby její výsledky autorka mohla (a byla ochotna) zprostředkovat studentům např. formou výběrové **přednášky**. Navrhnout ji jako **studijní četbu** považuji za samozřejmé.

Všechny uvedené důvody mi dovolují práci rozhodně **doporučit k obhajobě** a hodnotit ji celkově známkou:

v ý b o r n ě

V Praze dne 27. 8. 2008

PhDr. Richard Růžička, CSc.
vedoucí diplomové práce